

Przegląd treści

	Str.	Nb.
Wstęp do pierwszego wydania	V	
Wstęp do drugiego wydania	VII	
Wykaz skrótów	XXI	
Podstawowa bibliografia prawa międzynarodowego publicz- nego	XXV	
Rozdział 1. Zagadnienia wstępne	1	1
§ 1. Różnice między prawem krajowym a prawem między- narodowym	1	1
§ 2. Podstawowe etapy historii prawa międzynarodowego i nauki prawa międzynarodowego	8	11
Rozdział 2. Tworzenie prawa międzynarodowego	16	23
§ 1. Źródła prawa międzynarodowego – zagadnienia wstępne . .	16	23
§ 2. Tworzenie prawa międzynarodowego poprzez umowy międzynarodowe	32	43
§ 3. Tworzenie prawa międzynarodowego poprzez zwyczaj . .	72	87
§ 4. Ogólne zasady prawa jako źródło prawa międzynaro- dowego	98	110
§ 5. Tworzenie prawa międzynarodowego poprzez akty jed- nostronne	110	120
Rozdział 3. Stosowanie prawa międzynarodowego – podmioty . .	131	142
§ 1. Podmioty o pełnych kompetencjach: państwa	133	143
§ 2. Kompetencje państwa i ich ochrona	229	245
§ 3. Zmiany terytorialne, uznanie i sukcesja państw	283	289
§ 4. Podmioty o kompetencjach szczegółowych – organiza- cje międzynarodowe	327	336
§ 5. Podmioty o ograniczonych kompetencjach – jednostka w prawie międzynarodowym	422	425

§ 6. Podmioty o ograniczonych kompetencjach – powstańcy, strona wojująca oraz ruch narodowowyzwoleńczy	473	473
---	-----	-----

Rozdział 4. Stosowanie prawa międzynarodowego – <i>modus operandi</i>	476	474
§ 1. Stosowanie umów międzynarodowych	476	474
§ 2. Prawo międzynarodowe w porządku krajowym	514	522

Rozdział 5. Odpowiedzialność międzynarodowa i egzekwowanie prawa międzynarodowego	586	586
§ 1. Odpowiedzialność międzynarodowa	587	587
§ 2. Pokojowe załatwianie sporów międzynarodowych	624	619
§ 3. Egzekwowanie prawa międzynarodowego środkami pokojowymi	660	652
§ 4. Akcja zbiorowa w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa	666	658
§ 5. Egzekwowanie prawa międzynarodowego przy użyciu siły zbrojnej	678	668

Indeks rzeczowy	741
----------------------------------	-----

Indeks orzeczeń	753
----------------------------------	-----

Indeks umów międzynarodowych	763
---	-----

Ważniejsze cytowane akty prawne	783
--	-----

Spis treści

	Str.	Nb.
Wstęp do pierwszego wydania	V	
Wstęp do drugiego wydania	VII	
Wykaz skrótów	XXI	
Podstawowa bibliografia prawa międzynarodowego publicznego	XXV	
Rozdział 1. Zagadnienia wstępne	1	1
§ 1. Różnice między prawem krajowym a prawem między- narodowym	1	1
§ 2. Podstawowe etapy historii prawa międzynarodowego i nauki prawa międzynarodowego	8	11
Rozdział 2. Tworzenie prawa międzynarodowego	16	23
§ 1. Źródła prawa międzynarodowego – zagadnienia wstępne . .	16	23
I. Pojęcie źródeł prawa międzynarodowego	16	23
II. Hierarchia źródeł formalnych	18	25
III. Hierarchia norm prawa międzynarodowego	19	28
1. Pierwszeństwo zobowiązań wynikających z KNZ . .	19	28
2. Normy bezwzględnie obowiązujące (<i>ius cogens</i>). . .	20	29
3. Zobowiązania <i>erga omnes</i> i „zbrodnie międzynaro- dowe”	25	36
IV. Źródła pomocnicze	28	40
1. Orzecznictwo	28	40
2. Doktryna	30	41
§ 2. Tworzenie prawa międzynarodowego poprzez umowy międzynarodowe	32	43
I. Definicja umowy międzynarodowej	33	44
II. Budowa umowy międzynarodowej	36	48
III. Rodzaje umów międzynarodowych	36	49
IV. Klasyfikacje materialne	36	50

1. Traktaty normotwórcze i kontrakty (<i>law-making treaties & contracts, traités-lois & traités-contrats</i>) . .	36	50
2. Umowy ogólne i partykularne	38	51
3. Umowy normatywne i umowy tworzące organizacje międzynarodowe	38	52
V. Klasyfikacje formalne	39	53
VI. Zawarcie umowy międzynarodowej	39	54
1. Procedura wewnętrzna	40	55
2. Procedura międzynarodowa	46	59
§ 3. Tworzenie prawa międzynarodowego poprzez zwyczaj . .	72	87
I. Wprowadzenie	72	87
II. Elementy zwyczaju	76	90
1. Praktyka	76	90
2. Przekonanie o mocy wiążącej (<i>opinio iuris sive necessitatis</i>)	83	97
III. Zakres obowiązywania norm zwyczajowych	88	100
1. Podstawy obowiązywania normy zwyczajowej	88	100
2. Zwyczaje regionalne i lokalne	90	103
IV. Umowa międzynarodowa a prawo zwyczajowe	92	104
§ 4. Ogólne zasady prawa jako źródło prawa międzynarodowego	98	110
I. Wprowadzenie	98	110
II. Zasady ogólne w orzecznictwie trybunałów międzynarodowych	99	111
1. Zasada dobrej wiary	101	112
2. <i>Estoppel</i>	102	113
3. Zasada słuszności	104	114
III. Konkluzje	108	118
§ 5. Tworzenie prawa międzynarodowego poprzez akty jednostronne	110	120
I. Pojęcie aktu jednostronnego	110	120
II. Akty jednostronne państwa	111	121
1. Akty jednostronne państwa <i>sensu stricto</i>	111	121
2. Akty jednostronne państwa <i>sensu largo</i>	114	124
3. Skutki prawne aktów jednostronnych państwa	116	127
4. Akty jednostronne jako źródło prawa międzynarodowego	117	128
III. Akty jednostronne organizacji lub organów międzynarodowych	122	131
1. Akty przyjmowane w ramach organizacji lub organów międzynarodowych	122	131

2. Skutki prawne uchwał organizacji międzynarodowych	124	133
3. Uchwały prawnie wiążące	126	137
4. Akty jednostronne organizacji międzynarodowych jako samoistne źródło prawa międzynarodowego ..	128	140
Rozdział 3. Stosowanie prawa międzynarodowego – podmioty ..	131	142
§ 1. Podmioty o pełnych kompetencjach: państwa	133	143
I. Pojęcie państwa	133	143
1. Efektywność	134	144
2. Suwerenność państwowa	135	145
3. Prawo do samostanowienia jako element legitymizujący państwo	140	152
II. Terytorialny zakres suwerenności państwowej	143	155
1. Terytorium państwowe	143	155
2. Przestrzeń powietrzna	144	157
3. Przestrzeń kosmiczna	148	162
4. Obszary morskie	151	164
5. Międzynarodowe drogi wodne	158	172
6. Terytoria nie podlegające suwerenności państwowej	163	176
7. Granice państwowe	176	190
III. Personalny zakres suwerenności państwowej	189	209
1. Ludność państwa – obywatelstwo	189	209
2. Ochrona mniejszości	196	217
3. Cudzoziemcy	201	224
4. Uchodźcy	206	227
5. Ekstradycja	208	229
6. Inne aspekty zwierzchnictwa personalnego	211	232
IV. Władza państwowa	214	235
1. Struktura organizacyjna władz państwowych	214	236
2. Struktura wewnętrzna państwa	224	240
§ 2. Kompetencje państwa i ich ochrona	229	245
I. Kompetencje do stanowienia i stosowania prawa krajowego	231	246
II. Immunitet państwa	236	252
1. Immunitet jurysdykcyjny	238	254
2. Działania w stosunku do majątku obcego państwa i immunitet egzekucyjny	242	256
3. Immunitet państwa a naruszenia norm <i>ius cogens</i> ..	244	258
III. Immunitet głowy państwa i członków rządu	247	259

IV. Prawo obce przed sądem krajowym. Doktryna „aktu państwa”	251	262
V. Wyłączna kompetencja wewnętrzna państwa.	253	264
VI. Ochrona interesów gospodarczych państwa.	256	266
VII. Prawo dyplomatyczne i konsularne jako środki ochrony kompetencji i interesów państwa.	261	271
1. Przywileje i immunitety dyplomatyczne	262	271
2. Konwencja wiedeńska z 1963 r. o stosunkach konsularnych.	279	284
3. Konwencja z 1969 r. o misjach specjalnych ...	282	287
4. Konwencja wiedeńska z 1975 r. dotycząca reprezentacji państw w ich stosunkach z organizacjami międzynarodowymi o charakterze uniwersalnym ..	282	288
§ 3. Zmiany terytorialne, uznanie i sukcesja państw	283	289
I. Nabycie terytorium państwowego	283	289
II. Uznanie w prawie międzynarodowym	290	298
1. Uznanie państwa	291	299
2. Obowiązek nieuznawania sytuacji nielegalnych ...	298	304
3. Uznanie rządu	303	308
III. Sukcesja państw	306	311
1. Pojęcia sukcesji, identyczności i ciągłości państwa .	306	311
2. Wymóg zgodności sukcesji z prawem międzynarodowym.	311	317
3. Sukcesja w odniesieniu do umów międzynarodowych	311	318
4. Sukcesja w odniesieniu do mienia państwowego, archiwów oraz długów państwowych	317	325
5. Sukcesja w odniesieniu do członkostwa w organizacjach międzynarodowych.	320	329
6. Sukcesja w odniesieniu do obywatelstwa.	321	330
7. Sukcesja w odniesieniu do odpowiedzialności międzynarodowej	325	334
§ 4. Podmioty o kompetencjach szczegółowych – organizacje międzynarodowe	327	336
I. Organizacje prawa międzynarodowego publicznego ..	327	336
1. Osobowość organizacji międzynarodowych w prawie wewnętrznym państw członkowskich	327	337
2. Osobowość międzynarodowoprawna	329	339
3. Podział organizacji międzynarodowych	335	344
4. Kompetencje organizacji międzynarodowej.	337	346
5. Wspólne kompetencje minimalne	340	349
6. Kompetencje o charakterze szczególnym	346	353

7. Ochrona kompetencji organizacji międzynarodowych.	348 354
8. Okres funkcjonowania organizacji.	352 358
9. Członkostwo organizacji międzynarodowej.	355 359
10. Organy organizacji międzynarodowej.	362 366
11. Tryb podejmowania decyzji.	364 367
II. Organizacja Narodów Zjednoczonych.	366 368
1. Członkostwo ONZ.	368 371
2. Organy ONZ.	369 373
III. Rada Europy.	383 392
1. Struktura instytucjonalna Rady Europy.	385 394
2. Konwencje Rady Europy.	388 397
IV. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.	390 398
V. Wspólnoty Europejskie/Unia Europejska.	392 399
1. System instytucjonalny Unii i Wspólnot Europejskich.	394 401
2. Prawo wspólnotowe jako specyficzny porządek prawny.	397 407
3. Zasady odpowiedzialności państw za naruszenia prawa wspólnotowego.	400 409
4. Źródła prawa wspólnotowego.	402 410
5. Instrumenty prawne Unii Europejskiej w zakresie II i III filara.	409 415
VI. Pozarządowe organizacje międzynarodowe (<i>Nongovernmental Organizations</i> – NGO's)	417 421
VII. Podmiotowość wielonarodowych przedsiębiorstw publicznych.	420 424
§ 5. Podmioty o ograniczonych kompetencjach – jednostka w prawie międzynarodowym.	422 425
I. Prawa jednostek.	422 425
II. Ochrona praw człowieka.	426 430
1. Pojęcie praw człowieka.	426 430
2. Specyfika regulacji międzynarodowopravných dotyczących praw człowieka.	427 431
3. Prawa człowieka w KNZ.	430 433
4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r. .	431 434
5. Konwencja z 1948 r. o zapobieganiu i karaniu zbrodni ludobójstwa.	432 435
6. Międzynarodowa Konwencja z 1996 r. w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej.	433 436
7. Pakty Praw Człowieka z 1966 r.	434 437

8. Organy ONZ zajmujące się ochroną praw człowieka	437	442
9. Inne umowy międzynarodowe o charakterze powszechnym	438	443
10. Ochrona praw człowieka w Europie	438	444
11. Europejska konwencja z 1987 r. o zapobieganiu torturom	453	454
12. „Wymiar ludzki” OBWE	453	455
13. Amerykański system ochrony praw człowieka	455	456
III. Obowiązki jednostek na gruncie prawa międzynarodowego	456	459
1. Odpowiedzialność jednostki za naruszenie prawa międzynarodowego	456	459
2. Odpowiedzialność jednostki działającej jako organ lub funkcjonariusz państwa	459	462
3. Międzynarodowy Trybunał Karny dla byłej Jugosławii	463	465
4. Międzynarodowy Trybunał Karny	466	468
§ 6. Podmioty o ograniczonych kompetencjach – powstańcy, strona wojująca oraz ruch narodowowyzwoleńczy	473	473

Rozdział 4. Stosowanie prawa międzynarodowego – *modus operandi*

<i>operandi</i>	476	474
§ 1. Stosowanie umów międzynarodowych	476	474
I. Skutek umowy wobec stron	476	474
II. Konflikt norm	477	475
III. Skutek umowy wobec państwa trzeciego	479	476
1. Skutek umowy oparty na zgodzie	480	477
2. Klauzula największego uprzywilejowania	481	478
3. Skutek umowy oparty na zwyczaju	482	479
4. Skutek umowy wobec agresora	482	480
5. Skutek <i>erga omnes</i> traktatu	483	481
IV. Interpretacja umowy	485	484
V. Zmiana umowy	491	492
VI. Nieważność, wygaśnięcie i zawieszenie działania umowy	493	496
1. Nieważność	494	497
2. Skutki prawne nieważności	502	507
3. Wygaśnięcie i zawieszenie działania umowy	504	509
4. Skutki prawne wygaśnięcia i zawieszenia działania umowy	513	521
§ 2. Prawo międzynarodowe w porządku krajowym	514	522

I. Zagadnienia ogólne	514	522
II. Zasada prymatu prawa międzynarodowego w stosunku do prawa wewnętrznego	516	523
III. Wybór metody stosowania prawa międzynarodowego w prawie wewnętrznym	518	525
IV. Stosowanie prawa międzynarodowego w prawie krajowym – aspekt formalny	520	527
1. Prawo zwyczajowe	520	527
2. Obowiązywanie umów międzynarodowych	524	532
3. Miejsce traktatu inkorporowanego w prawie krajowym	531	537
4. Umowy międzynarodowe w nowych konstytucjach państw Europy Środkowej i Wschodniej	536	542
5. Stosowanie wiążących uchwał organizacji międzynarodowych („prawo pochodne” organizacji międzynarodowych)	538	543
V. Stosowanie prawa międzynarodowego w prawie krajowym – aspekt materialny	539	545
1. Stosowanie prawa międzynarodowego dla interpretacji normy krajowej	540	546
2. Bezpośrednie stosowanie (<i>direct applicability</i>) norm prawa międzynarodowego w prawie wewnętrznym – koncepcja norm samowykonalnych (<i>self-executing</i>)	545	550
VI. Stosowanie umów międzynarodowych w Polsce pod rządami Konstytucji RP z 1997 r.	552	557
1. Umowy ratyfikowane	552	557
2. Umowy zatwierdzane	562	565
3. Prawo Unii Europejskiej	567	568
4. Uchwały organizacji i organów międzynarodowych	572	573
VII. Przeszkody dla bezpośredniego stosowania prawa międzynarodowego w prawie wewnętrznym	581	578
1. Bariery prawa międzynarodowego	581	579
2. Bariery prawa wewnętrznego – przeszkody konstytucyjne	582	581
3. Przeszkody jurysdykcyjne – pozycja sędziego krajowego w porządku wewnętrznym	583	583
4. Przeszkody po stronie rządu	584	584
VIII. Konkluzje	584	585

Rozdział 5. Odpowiedzialność międzynarodowa i egzekwowanie prawa międzynarodowego	586	586
--	------------	------------

§ 1. Odpowiedzialność międzynarodowa	587	587
I. Odpowiedzialność za naruszenie prawa międzynarodo- wego (<i>state responsibility</i>)	587	587
1. Przesłanki odpowiedzialności międzynarodowej . .	589	589
2. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone cudzo- ziemcom (ochrona dyplomatyczna, opieka dy- plomatyczna)	596	594
3. Zbrodnie międzynarodowe państw	598	596
4. Okoliczności wyłączające odpowiedzialność międzynarodową	601	598
5. Konsekwencje naruszenia prawa międzynarodo- wego	603	600
6. Formy odpowiedzialności międzynarodowej	607	604
7. Podmioty uprawnione	609	606
8. Odpowiedzialność organizacji międzynarodowych .	612	610
II. Odpowiedzialność za działania niezabronione (<i>state liability</i>)	615	612
1. Odpowiedzialność oparta na umowie międzyna- rodowej	616	613
2. Odpowiedzialność za działania niezabronione w pracach KPM	619	616
§ 2. Pokojowe załatwianie sporów międzynarodowych	624	619
I. Metody dyplomatyczne	626	620
1. Negocjacje	626	620
2. Mediacja	629	621
3. Dobre usługi	632	622
4. Komisja śledcza	632	623
5. Koncyliacja	634	624
6. Rozstrzyganie sporów przez organizacje między- narodowe	636	625
II. Procedury sądowe i arbitrażowe	641	629
1. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości	641	629
2. Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza	651	642
3. Arbitraż	653	643
4. Procedury szczególne OBWE	655	647
5. Rozstrzyganie sporów wynikających z prawa wspólnotowego	656	648
§ 3. Egzekwowanie prawa międzynarodowego środkami pokojowymi	660	652
I. Retorsje	660	653
II. Represalia	661	654
III. Ekscepcja <i>inadimplenti non est inadimplendum</i>	664	657

§ 4. Akcja zbiorowa w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa	666 658
I. Sankcje zbiorowe w Pakcie LN.	666 659
II. Sankcje zbiorowe w KNZ	667 660
1. Kompetencje RB ONZ.	667 660
2. Kompetencje ZO ONZ.	673 665
3. Siły pokojowe ONZ.	675 666
§ 5. Egzekwowanie prawa międzynarodowego przy użyciu siły zbrojnej.	678 668
I. Zakaz użycia siły zbrojnej	678 668
1. Konwencja Drago-Portera	679 669
2. Ograniczenie użycia siły zbrojnej w Pakcie LN. . . .	680 670
3. Pakt Brianda-Kellogga.	680 671
4. Zakaz użycia siły zbrojnej w KNZ	681 672
II. Zakres zakazu użycia siły i groźby użycia siły	683 674
1. Prawo do samoobrony	686 675
2. Akcja zbrojna w celu utrzymania międzynarodowe- go pokoju i bezpieczeństwa	694 681
3. Użycie siły zbrojnej w celu realizacji prawa do samostanowienia	704 687
4. Interwencja zbrojna	705 688
5. Interwencja w celu ochrony własnych obywateli . .	707 689
6. Interwencja humanitarna	708 690
7. Interwencja humanitarna – praktyka lat 90. XX w. .	710 691
8. Prawo do samoobrony a egzekwowanie norm sku- tecznych <i>erga omnes</i>	720 694
9. Represalia zbrojne	724 695
10. Prawo do samoobrony w związku z aktami terrory- stycznymi.	726 697
11. Międzynarodowe prawo konfliktów zbrojnych	731 699
12. Regulacje prawne dotyczące konfliktów wewnątrz- nych.	739 706
Indeks rzeczowy.	741
Indeks orzeczeń	753
Indeks umów międzynarodowych	763
Ważniejsze cytowane akty prawne	783